

Kulturförvaltningen

Kulturnämnden

Handläggare:
Granath Mikaela

Offentlig konst för Gottsunda, Lina Sandells park

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att ge konstnären Gun Gordillo uppdraget att utföra den konstnärliga gestaltningen för Gottsunda, Lina Sandells park, samt

att avsätta 1 100 tkr för den konstnärliga gestaltningen där konstnären Gun Gordillo erhåller 900 tkr för sitt uppdrag, vilket omfattar konstnärligt arvode och arbete, underkonsulter, material, resor, transport, försäkring, installation och oförutsedda utgifter. Resterande summa avses kringkostnader för montering och markarbeten.

Sammanfattning

Med det övergripande konstprogrammet för Gottsundaområdet som grund planeras och genomförs en rad konstnärliga gestaltningar i Gottsunda.

Gun Gordillo planerar att under 2019 och 2020 uppföra ett konstverk med fokus på ljus och trygghet. Nu föreligger hennes förslag till gestaltning. Förslaget tar tydligt fasta på värden för platsen samt hållbarhetsaspekt och materialval.

Ärendet

Bakgrund

Gottsundaområdet planeras bli en ny stadsnod tillsammans med Ultuna med en närmare koppling till hela Stockholmsregionen. I stadsutvecklingsprojektet byggs nya bostäder och områdets parker, torg, gator, infrastruktur och offentlig service

liksom skolor och förskolor utvecklas. Arbetet sker genom ett planprogram startat 2015 av stadsbyggnadsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen. Fokus är att ge förutsättningar för en socialt hållbar stadsmiljö som främjar integration och underlättar för möten mellan människor. Gottsundaområdets långsiktiga utveckling pågår fram till 2050. Mångfald, lokal kraft och kunskap tas tillvara genom att involvera invånarna i planeringen och utbyggnadsprocessen.

Offentlig konst som tillkommer i området ska utgå från och inspireras av platsens lokala historia, omgivande natur, arkitektur, mötesplatser, torg och intilliggande bebyggelse. Delaktighet och medskapande föreslås vara en viktig fortsatt inriktning för delar av den nya konst som skapas samtidigt som konsten ska få en ökad variationsrikedom i uttryck och tekniker. De konstnärliga insatserna kommer vara en del av Gottsundaområdets kvaliteter som fungerar identitetsskapande och verkar för en miljö som bidrar till personliga upplevelser. Gottsundas historia med dess rika kultur- och idrottsliv utgör en identitet för platsen som kan tillvaratas genom konsten. Området präglas av dess olika nationaliteter, språk, samhällsskikt och funktioner. Befolkningen är sammansatt och mångkulturell. Boende beskriver ofta en stolthet och gemenskap, samtidigt framställs bilden i media ofta som negativ med fokus på otrygghet och kriminalitet. Bilden av Gottsunda kan beskrivas som mångfacetterad med olika lager av historia och kulturer.

Viktiga mötesplatser är Gottsundas parker och grönområden. Lina Sandells park, belägen längs med Hugo Alfvéns väg intill Bandstolen, blir startskottet för konstnärlig gestaltning då förnyelse av parken ingår som en del i den större satsningen för hela Gottsundaområdet. Parken och kringliggande områden bestod tidigare av enbart skogsmark, vilken bebyggdes under miljonprogramsåren. Här möts både infrastruktur, bostäder, parkeringar och grönområden. En stor mängd trafik passerar längs med vägen och dess närliggande busshållplats, liksom fotgängare och cyklister som rör sig genom parken. Namnet uppkom som en hyllning till tonsättaren och psalmskrivaren Lina Sandell. Uppsala kommun har under åren 2017 och 2018 rustat parken, en satsning från stadsbyggnadsförvaltningen med delfinansiering av Boverket. Intentionen har varit att skapa en attraktiv och inbjudande mötesplats där Gottsundaborna kan trivas och vistas tillsammans med vänner och familj.

Förslaget

I skogspartiet vid Lina Sandells park, precis bredvid gång- och cykelbanan, planeras ett ljuskonstverk. Utgångspunkt är området och parkens särskilda karaktär, där naturen samspelar med gestaltningen. I skärningspunkten mellan natur och den av människor skapta "naturen" föreslår konstnären en imaginär skog – precis i mötet mellan människor, trafik, vila och aktivitet. Konstnärens idé är ljusintegrerad konst som trygghetsskapande samt det oväntade mötet.

Den imaginära skogen består av fem rör i syrefritt rostfritt stål, cirka 3 meter höga. På stålrören sitter runda speglar av rostfritt och blankpolerat stål. Dessa placeras högt upp i olika vinklar för att spegla trädens struktur och på några ställen reflektera ljuset, både det artificiella och naturliga. "Linjer" av rostfritt stål böjs och placeras ut runt två utav rören. Andra delar i gestaltningen innefattar en laserskuren form i kopparplåt som smyger sig upp över någon utav stenarna i skogen.

Inslag av ljus återfinns bland några av de böjda ställinjerna, producerade i LED-ljus. Högst upp på ett utav stålrören placeras en lanterna i rött ljus. Ljusspots i färgerna rött och blått placeras på några utav trädstammarna för att riktas mot speglarna. Gestaltningen innefattar även en struktur i markplan, en liggande metallformation

med borrade hål för punkter av LED-ljus som då och då dyker upp som lysande prickar i marken.

Konstnären framställer själv allt arbete i sin ateljé tillsammans med sin smed. Konstnären samarbetar därtill med Neonsign för framställning av neonrör och LED-ljus. Gestaltningen beräknas stå klar under hösten 2020.

Hur konstverket svarar upp mot konstprogrammet

Konstprogrammet lyfter värden knutna till platsen i form av natur, miljö och mångfald. Stor vikt i projektet har lagts vid det som framkommit i dialoger. Trygghetsaspekten, parken som en lekfull plats för möten och aktiviteter, önskemål om fokus på naturen och att spegla Gottsunda har särskilt belysts.

Konstverket tar fasta på detta i sin unika utformning och sammansättning av former och material. Genom reflektionerna i de blankpolerade speglarna etableras ett samband mellan den äldre historien på platsen samt den nya, med parken som utgångspunkt där många olika funktioner samsas. Här återspeglas också naturen. Konstverket integreras i miljön samtidigt som det sticker ut och fungerar framträdande, som en identitetsmarkör.

I parken förenas lek med andra kulturaktiviteter såsom musik, men det är också en plats för eftertanke och möten mellan olika generationer – i mötet mellan människor skapas energi. Ljus är trygghetsskapande men också en möjlighet att möta något oväntat och överraskande, som en skulptur. Konstverket är poetiskt i sitt formspråk, neonrören kan uppfattas som en slags odefinierad skrift, möjlig att ta till sig oavsett språk eller ålder.

Då parken inte vinterunderhålls kan just skogspartiet med dess trätrottoar upplevas otrygg, här bidrar konstverkets utformning med ytterligare en dimension till platsen och fungerar som en välkomnande entré oavsett tidpunkt eller årstid. Ljuskonsten syns på håll från många olika vinklar, den kontrasterar och bryter av mot allmänbelysningen och bidrar till ett öppnare klimat som välkomnar människor att mötas och upptäcka platsen med nya ögon.

Särskilda förutsättningar

I konstprogrammet för Gottsundaområdet finns särskilt uttalat att tillföra en variation av uttryck och skapa konstupplevelser för de som lever, verkar och vistas i området. Den offentliga konsten ska främja stadslivskvaliteterna och kunna möta de värden som framkommit genom medborgardialoger vilka varit en viktig del i utformandet av parken samt för Gottsundas planprogram i stort. Den upplevda otryggheten i delar av parken vid mörka årstider och i anslutning till skogspartiet är något som konstnären har arbetat med. Att arbeta med ljus är ett bra exempel på hur offentlig konst kan skapa en bredd av konstnärliga uttryck i området samtidigt som ljus kan bidra till ökad trygghet tillsammans med andra insatser i området.

Dialog med medborgare

Stadsbyggnadsförvaltningen har sedan hösten 2015 haft dialoger och workshops med invånare, fastighetsägare, föreningsliv, näringsidkare, skolor med flera gällande utformningen av själva parken, som kulturförvaltningen tagit del av. Offentlig konst har därtill fört medborgardialog på Gottsunda torg. Förutom involverade projektledare och landskapsarkitekter från stadsbyggnadsförvaltningen består konstkommittén för Lina Sandells park av ungdomar och fritidsledare från intilliggande fritidsgård KFUM. De värden som lyfts

fram i stort från dialogerna är att skapa trygghet i området särskilt under de tider på dygnet då det är mörkt i anslutning till exempelvis skogspartier, grönområden och gångvägar som då kan upplevas som otryggare. Önskemål har lyfts om att synliggöra Gottsunda och anspela på teman som natur, miljö, musik och mångfald. Konst som på något vis fungerar som markör efterfrågas då parken ofta upplevs som entrén till Gottsunda där den ligger intill den trafikerade vägen samt gång- och cykelbanan där många passerar.

Ekonomiska konsekvenser

Kulturnämnden har i detaljerad investeringsbudget för 2018–2022 totalt avsatt 1 150 tkr i budget för konstnärlig gestaltning för Lina Sandells park i Gottsunda. Utöver denna summa har konstnären för skissuppdraget erhållit ett arvode om 60 tkr.

Kostnaderna ryms inom kulturnämndens investeringsbudget för offentlig konst.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen

Bilagor:

- 1:1 Budget Gun Gordillo
- 1:2 Om konstnären Gun Gordillo
- 1:3 Lina Sandells park skissförslag
- 1:4 Konstprogram Gottsundaområdet

Kulturförvaltningen
AvtalHandläggare:
Granath Mikaela**Budgetkalkyl**

Budgetkalkylen arbetas fram i samråd med projektledare från avdelningen offentlig konst och ska lämnas in tillsammans med skissförslaget. Budgetkalkylen ska bygga på dagsaktuella offerter. Kostnaderna specificeras exklusive moms.

Konstnärsbudget	Kostnad	Bilagor offerter
Konstnärens ersättning, idé	122 500 kr	
Konstnärens ersättning, utförande/arbete Arbetstimmar, 204 st á 600 kr per timme	122 500 kr	
Kostnader för eventuella medarbetare, konsulter eller underleverantörer	165 000 kr	Offert finns
Materialkostnad och framställning (inklusive ev. teknisk utrustning) produktion av stålelement och neoelement, uppsättning och montering, eltekniskt arbete	310 000 kr	Offert finns
Erforderliga försäkringar fram till godkänd slutbesiktning för konstverket samt ansvarsförsäkring för konstnären	Ingår	
Transportkostnader	35 000 kr	
Resor och logi Flyg tor Köpenhamn-Stockholm, logi Uppsala, konstnär och smed	60 000 kr	
Risk för oförutsedda kostnader, ca 10%	85 000 kr	
Totalkostnad	900 000 kr	

gun gordillo

OM KONSTNÄREN

Gun Gordillo är född 1945 i Lund, Sverige, har bott 15 år i Paris och bor och arbetar idag i Köpenhamn. Hon utbildade sig vid Konstakademien i Köpenhamn där hon även senare arbetade som lektor. Gun Gordillo arbetar med olika tekniker och material liksom neonrör, blyplåt, koppar och järn. Neonet används ofta som lysande abstrakt och skulpturalt material.

TIDIGARE ERFARENHET

Gun Gordillo har arbetat med offentliga gestaltungsopdrag i bland annat Sverige, Schweiz, Frankrike och Danmark, samt haft utställningar på några av världens ledande gallerier och muséer. Uppdragen har haft stor spännvidd, från T-banestation Hötorget i Stockholm, till det stora atrium på Jacob Burkhardt Haus i Basel samt en skog full av neon på Wanås slott.

2018 har Gun Gordillo utfört två större projekt i Danmark. Ett i en stor kontorsbyggnad i flera våningar med en permanent installation för VIA University College´s administrationsbyggnad i Århus samt utsmyckning av OPP KBB Kalvebod brygges 700 kvm restaurang och matsal för de olika statliga myndigheterna i Köpenhamn.

TIDIGARE PROJEKT

KBB KALVEBOD BRYGGE - KØBENHAVN

TIDIGARE PROJEKT

PERMANENT UDENDØRS INSTALLATION - MUNKERUPHUS

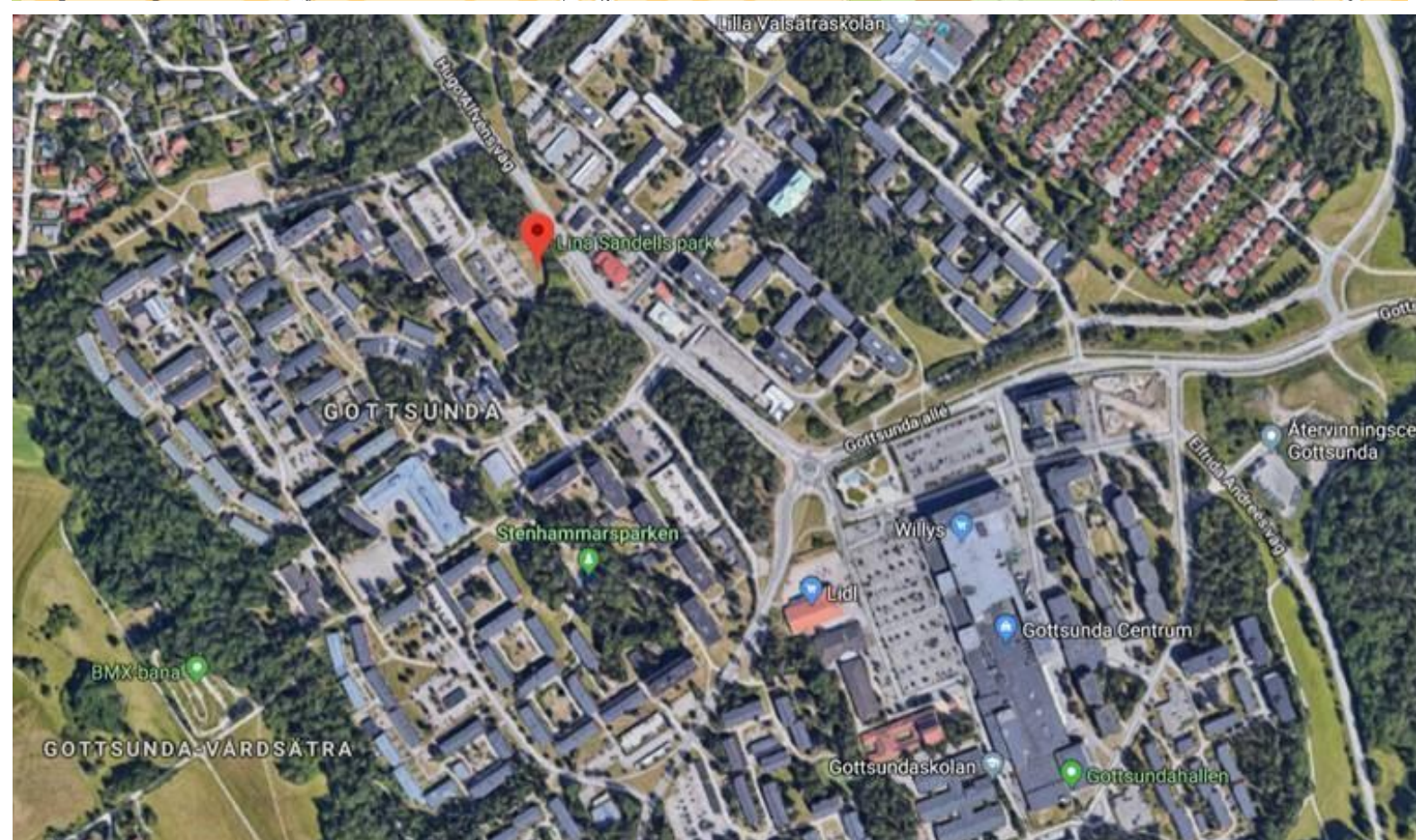
TIDIGARE PROJEKT

HÖTORGET T-BANESTATION - STOCKHOLM

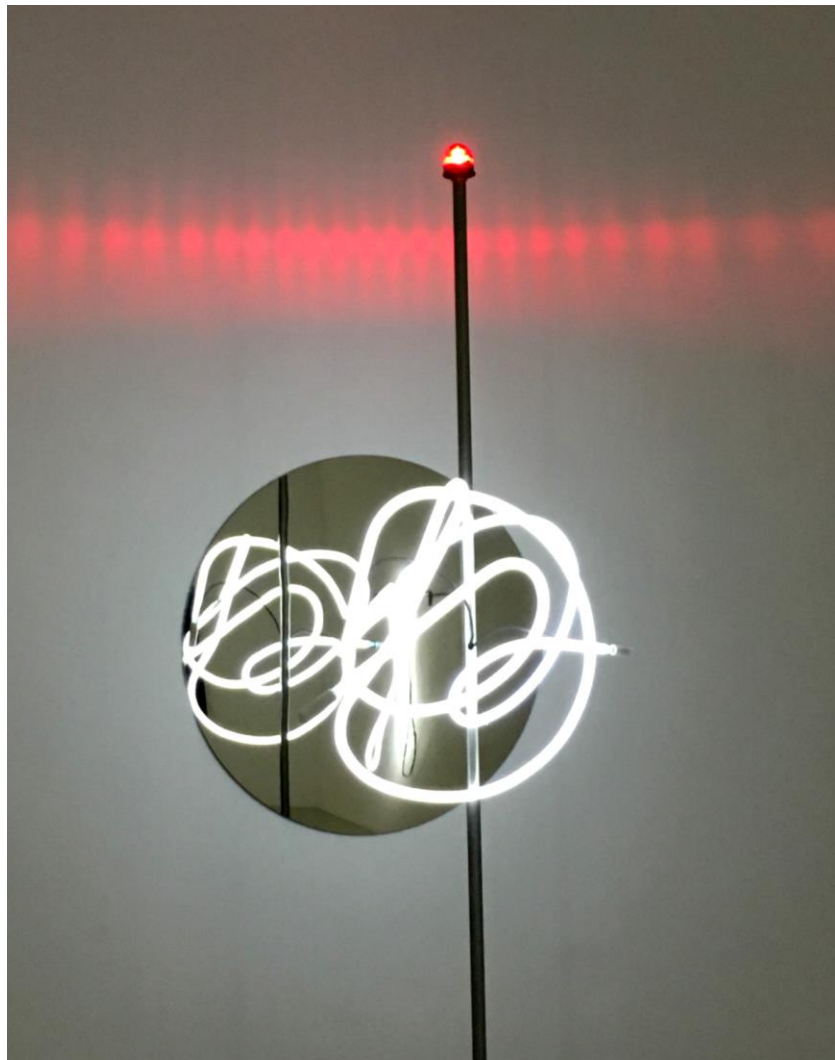

TIDIGARE PROJEKT

WANĀS KONST - WANĀS

Handläggare
Mikaela Granath
Anna Ehn
Tuva-Li Peter Lidé

Diarienummer
KTN-2018-0386

Konstprogram Gottsundaområdet

2018-08-29

Innehållsförteckning

Kulturförvaltningens uppdrag avseende offentlig konst	3
Konstprogram.....	3
Bakgrund	3
Beslutsprocessen	4
Förutsättningar för konstnärlig gestaltning	4
Dialog med medborgare	5
Värden knutna till platsen.....	6
Kravspecifikation för konstnärliga skissuppdrag	6
Föreslagna platser för offentlig konst.....	7
Byggherrar.....	7
Tidplan	8
Ekonomiska konsekvenser	8
Bilagor.....	8

Kulturförvaltningens uppdrag avseende offentlig konst

Kulturnämnden ansvarar för kommunens konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Inom kulturförvaltningen ansvarar avdelningen för offentlig konst för konstnärliga gestaltungsprojekt i utomhus- och inomhusmiljö, konstinköp vad gäller konst avsedd för offentliga miljöer i Uppsala kommun, reparationer och underhåll av den offentliga konsten samt pedagogiskt förankringsarbete kring den offentliga konsten. Genom Uppsala kommuns styrdokument, Mål och budget, samt kulturnämndens verksamhetsplan anger de förtroendevalda politikerna de övergripande målen samt de ekonomiska ramarna för den offentliga konsten. Konstären, där konstnärliga bedömningar ingår, hanteras och verkställs av sakkunniga tjänstepersoner och experter inom kulturförvaltningen.

Konstprogram

Konstprogrammet är ett övergripande dokument som beskriver förutsättningarna för de konstnärliga insatserna med utgångspunkt i Mål och budget, kulturnämndens verksamhetsplan och beslut om investeringsmedel för konstnärlig gestaltning. Det handlar om förutsättningar, process, riktning, platser och offentlig konst i dynamiskt samspel med platsen och de verksamheter som platsen är ämnad för. Konstprogrammet innehåller förslag på möjliga ytor för konst, ledord och unika värden för det aktuella projektet, historik för platsen och intentioner om vad konsten skulle kunna tillföra. Konstprogrammets inriktning och innehåll ligger till grund för valet av konstnär.

Bakgrund

Gottsundaområdet har en rik historia med fornminnen från sten-, brons- och järnåldern. Området utvecklades till att för runt hundra år sedan vara en jordbruksbygd. Småhusbebyggelsen i Gottsundas ytterområden växte fram under tidigt 1900-tal. Under 1960-1970-talet växte områdets centrala delar fram i samband med att riksdagen lanserade "miljonprogrammet". Från 1970-1990-talet byggdes bostadsområden i bland annat östra Gottsunda ut. Här samsas flera olika lager av historia, olika kulturer, nationaliteter, språk, samhällsskikt och funktioner. Området är tydligt präglad av modernismens planeringsideal. En sammansatt och mångkulturell befolkning och ett rikt kultur- och idrottsliv är identitetsskapande.

Gottsundaområdet planeras bli en ny stadsnod tillsammans med Ultuna och kommer att ha en närmare koppling till hela Stockholmsregionen. I stadsutvecklingsprojektet utreds möjligheten att bygga 5 000 till 7 000 nya bostäder och utveckla områdets parker, torg, gator och infrastruktur. Även offentlig service och hur den kan utvecklas kommer att utredas såsom behovet avskolor och förskolor. Arbetet sker genom ett planprogram där fokus är att ge förutsättningar för en socialt hållbar stadsmiljö som främjar integrationen och underlättar för möten mellan människor. Arbetet med planprogrammet startades av stadsbyggnadsförvaltningen 2015 efter kommunstyrelsens beslut. Programmet har varit på samråd och planeras vara beslutat under årsskiftet. Gottsundaområdets långsiktiga utveckling pågår fram till 2050. Delaktighet är en del av social hållbarhet i projektet och kommunen har genomfört dialogarbeten med delfinansiering från Boverket. Mångfald, lokal kraft och kunskap tas tillvara genom dialog och medskapande genom att involvera invånarna i planeringen och utbyggnadsprocessen.

Kulturnämnden har investerat i offentlig konst i området och satsningarna har haft ett tydligt fokus på dialog och medskapande. 2013 skapades *Gottsundabänken* av formgivningsgruppen Form Us With Love där medborgare var med i en workshop med fokus att arbeta fram skisser för en social bänk. Uppsala kommun samarbetade med kommunala bolag och Vattenfall för att få betongbänkarna varma.

De användarvänliga skulpturerna finns nu utplacerade vid Gottsunda centrum. Under 2009–2013 genomfördes också ett medskapande konstprojekt där konstnären Erik Krikortz med författaren Viktor Johansson och fotograferna Klara Källström och Thobias Fäldt arbetade tillsammans med ungdomar som skapade sin bild av Gottsunda genom fotografi och text. Konstverket blev en bok med titel *Boken om Gottsunda*. Inne i Gottsundabiblioteket finns platsspecifika konstverk av Maria Lewis, Cecilia Levy, Marie-Louise Sundqvist och Anna Stake samt en konstkollektion av flera uppsalabaserade konstnärer.

Såväl privata fastighetsägare och kommunala bolag har satsat på offentlig konst inomhus och utomhus i området. Idag finns bland annat en väggmålning i Gottsunda centrum av Carolina Falkholt från 2014. Denna är en del av en triptyk med titeln *Techno Techne Teckna* där övriga två väggmålningar finns i Eriksberg på Uppsalahems fasader. Konstnären Pärre Andreasson, alias Ruskig, finns tillsammans med konstnären Lars Hjertstedt representerad med graffiti inne i Gottsunda centrum samt vid kulturpunkten i Gottsunda. I området finns också bronsskulpturen *Fem på sextant* från 1971 av konstnären Astrid du Rietz som ägs av Uppsalahem. Inom Uppsalahems byggnader och mark finns ett stort antal konstnärliga gestaltningar. Flera av dessa har tillkommit genom samarbeten mellan invånare och konstnärer. Uppsalahems samling har också resulterat i skriften *Konstens väg i Gottsunda*, (2012).

Arbetet med den offentliga konsten i Gottsundaområdet fortsätter när området utvecklas. Utifrån *Konstprogram Gottsunda* kommer konsten att fortsätta att vara en viktig del av Gottsundaområdet och ta plats både genom tillfälliga konstprojekt, i samarbeten med kommunala bolag och privata fastighetsägare samt kommande omdaningar och byggnationer såsom torgytor och skolor. Närmast i tiden ligger Lina Sandells park som byggs om och står klar hösten 2018.

Beslutsprocessen

Beslut rörande den offentliga konsten för Gottsundaområdet följer Uppsala kommuns riktlinjer för offentlig konst. Kulturnämnden fattar beslut om konstprogrammet och därefter bereder kulturförvaltningen avdelningen offentlig konst ärendet rörande dialogarbeten och urval enligt riktlinjerna. När ärendet kommer till kulturnämnden har hänsyn tagits till dialogen med medborgare. Kulturnämnden föreslås i nästa steg besluta om det färdiga skissförslaget och om att ge konstnären ett gestaltungsuppdrag. Efter nämndbeslut skriver kulturförvaltningen gestaltungsavtal med konstnären. Därefter börjar arbetet med att färdigställa den konstnärliga gestaltningen.

Förutsättningar för konstnärlig gestaltning

Det finns goda förutsättningar att fortsätta utveckla Gottsundaområdets offentliga konst. De satsningar som gjorts av kulturnämnden under de senaste åren har haft ett tydligt fokus på delaktighet. Konst såsom *Gottsundabänkarna* och *Boken om Gottsunda* är exempel på hur det är möjligt att arbeta i processer där medborgarna tillsammans med konstnärer är en del av en skapandeprocess. För att bredda den offentliga konsten i området blir det i nästa steg viktigt att tillföra en variationsrikedom rörande konstnärliga metoder och uttryck. Gottsundaområdet ska kunna visa på gestaltungsprojekt av tillfällig och permanent karaktär liksom projekt med fokus på delaktighet och medskapande. Den kreativitet som finns i området kan synliggöras mer i det offentliga rummet än vad som tidigare har skett. Att ha ett normkritiskt förhållningssätt och en ömsesidig förståelse och respekt är grunden för samexistens, sammanhållning och demokrati. Detta ska präglade konstprocessen

När Gottsunda fortsätter att växa är en förutsättning att den offentliga konsten kommer in tidigt i processerna för att på så vis kunna följa stadsutvecklingen i området. Ett nära samarbete mellan kulturförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen är viktigt liksom i de projekt där det är värdefullt mellan konstnär och arkitekt. För att den offentliga konsten ska kunna bli mer synlig i Gottsunda är även samarbetet med de kommunala bolagen och de privata fastighetsägarna värdefullt att lyfta in som en förutsättning för att skapa en helhet i området samt att genom processen ta vara på de initiativ och synliggöra det skapande som redan sker varje dag i Gottsunda. Det kan genomföras genom de dialogarbeten som föreslås under rubriken *Dialog med medborgare*. Förutsättningarna på platserna som föreslås i *Konstprogram Gottsundaområdet* ser olika ut. På vissa platser kan offentlig konst planeras i ett tidigt skede för projektering men som för platsen Lina Sandells park kommer den offentliga konsten att planeras utifrån en färdig park.

Dialog med medborgare

Det har genomförts olika former av medborgardialoger i Gottsundaområdet som är värdefulla med tanke på offentlig konst. Stadsbyggnadsförvaltningen har sedan hösten 2015 haft dialoger och workshops med invånare, fastighetsägare, föreningslivet, näringsidkare, skolor med flera. Det kommunala bolaget Uppsalahem genomför en social investering som heter *Mötesplats Gottsunda* i Stenhammarsparken och som pågår under två års tid med finansiering av Uppsala kommun. De värden som lyfts fram i stort rörande dialogerna är att skapa trygghet i området särskilt under de tider på dygnet då det är mörkt i anslutning till exempelvis torgytor, skogspartier, grönområden och gångvägar som då kan upplevas som otryggare. Såväl allmänbelysning som ljusinstallationer ses som ett viktigt samarbetsområde för Uppsalahem och Uppsala kommun för att möta upp den upplevda otryggheten hos invånarna. Att arbeta med ljus är ett bra exempel på hur offentlig konst kan skapa en bredd av konstnärliga uttryck som inte finns i området idag samtidigt som ljus kan bidra till ökad trygghet tillsammans med andra insatser i området.

Avdelningen offentlig konst genomförde en medborgardialog i samband med samrådet på Gottsunda torg i maj 2018. Där framkom bland annat önskemål om att visuellt markera Gottsundas identitet genom konsten. Att synliggöra namnet Gottsunda och lyfta teman som speglar området liksom natur, miljö, musik och mångfald var också tankar om vad den offentliga konsten kan spegla. Vidare framkom önskemål om konsten som mötesplats och med möjlighet till delaktighet och medskapande. Miljö och återvinning var också aspekter som framkom under dialogen.

Förslag för dialogarbete kring den offentliga konsten är att involvera föreningslivet genom att för de föreslagna platserna i konstprogrammet skapa konstkommittéer knutna till varje enskilt projekt dit lokala föreningar kan bjudas in som utgör en viktig målgrupp för platsen. Kommittéerna bidrar med sina tankar om platsen och lämnar synpunkter på de förslag för konstnärer som arbetas fram av projektledare. Enligt Uppsala kommuns riktlinjer för offentlig konst är all dialog med medborgare i processen rådgivande, inte beslutande. Dialogens mål är att öka transparensen och inflytandet i processen.

Jämställdhetsperspektivet är viktigt under all form av dialog för offentlig konst, det innebär att sammansättningen av de referensgrupper, konstkommittéer eller andra former av samrådsgrupper inom ramarna för dialogarbeten ska eftersträva en jämn könsfördelning. Det innebär en jämn könsfördelning rörande personer som identifierar sig som kvinnor, män eller icke-binära. För Uppsala kommun blir olika former av dialoger fortsatt viktigt både för utvecklingen av området och specifikt för den offentliga konsten. Målgruppen för dialogarbetet föreslås ha ett fokus på barn och unga men äldre perspektivet bör också beaktas på de platser där offentlig konst planeras. Den offentliga konsten i

Gottsunda har under de senaste tio åren haft ett tydligt fokus på delaktighet och medskapande. Det ses som särskilt värdefullt att det kan vara en fortsättning för delar av de nya konstinvesteringar och projekt som planeras inom konstprogrammet. Därför föreslås att såväl dialog med medborgare som medskapande kan aktualiseras under kommande konstupdrag. För skolor och förskolor som i framtiden byggs om, renoveras eller rörande nybyggnationer skapas särskilda konstkommittéer att samråda med i konstprocessen.

Värden knutna till platsen

De konstnärliga insatserna kommer att vara en del av Gottsundaområdets kvaliteter. Konsten ska fungera identitetsskapande och verka för en miljö som bidrar till personliga upplevelser. Platsens unika karaktär och lokala historia är värdefulla för konstnären att utgå ifrån. Gottsunda har fornminnen från sten-, brons- och järnåldern medan småhusbebyggelsen i ytterområdena växte fram under tidigt 1900-tal. De centrala delarna växte fram i samband med miljonprogramsåren. Gottsundaområdet präglas dels av modernismens planeringsideal och planeras bli en ny stadsnod tillsammans med Ultuna som kommer att ha en närmare koppling till hela Stockholmsregionen. Fokus ligger på att ge förutsättningar för en socialt hållbar stadsmiljö som ökar integrationen och underlättar för möten mellan människor. Här har konsten en viktig roll.

Värden som kan tas till vara som är knutna till platsen är Gottsundaområdets historia dess rika kultur- och idrottsliv som utgör en identitet för platsen. Befolkningen i Gottsunda är sammansatt och mångkulturell, området präglas av dess många olika nationaliteter, språk, samhällsskikt och funktioner. Boende på platsen beskriver ofta en stolthet och gemenskap, samtidigt framställs bilden i media ofta som negativ med fokus på otrygghet och kriminalitet. Bilden av Gottsunda kan beskrivas som mångfacetterad, med dess olika lager av historia och kulturer. Värdefulla ingångar som berör platsens identitet kan också inhämtas från exempelvis dokumentärserien *Vi är Gottsunda* där Gottsundabor delger sina tankar om stadsdelen. Här lyfts bland annat musiken som något som verkar identitetsskapande för området i stort.

Efter genomförd medborgardialog i samband med samrådet på Gottsunda torg, lyftes också värden för platsen i form av natur, miljö och mångfald. Den offentliga konst som tillförs till Gottsunda ska vidare lyfta värden såsom att främja demokratiska samtal, det fria ordet, trygghet och delaktighet.

Många konstnärer från Uppsalaområdet har varit delaktiga i konstprojekt i Gottsundaområdet. Ateljéföreningen Konstjord i Gottsunda har stått bakom flera konstprojekt med invånare och egna konstnärliga gestaltningar, både i Gottsunda och på andra platser i Uppsala. Konstjord är en viktig förening i områdets lokala konst- och kulturliv. För framtida arbete med konstnärliga gestaltningar i Gottsunda är såväl lokala och regionala aktörer som internationella konstnärskap värdefulla, för en variationsrik helhet.

Kravspecifikation för konstnärliga skissupdrag

I valet av konstnär ska mot hela kommunens konstsamling beaktas kvalitet, mångfald, åldersspridning och genus för att få en så jämlig och varierad samling som möjligt. Konstnärer som får skissupdrag ska ta vara på de värden som övergripande hämtas från konstprogrammet men som fördjupas i de enskilda skissupdragen där dialog med medborgare eller medskapande kan vara en del av uppdraget. Den offentliga konsten ska bidra till en stimulerande och trygg miljö för medborgare att vistas på, vara en integrerad del i platsen där det är möjligt samt ha en trygghets- och säkerhetsaspekt. Konsten ska också vara tillgänglig och angelägen både i nuet och över tid, samt bidra till att utmana invanda

föreställningar och väcka frågeställningar om vad konst kan vara.

Konstnärliga metoder, material och specifika erfarenheter arbetas fram av kulturförvaltningen utifrån konstprogrammet i de enskilda uppdragen. Hållbarhet och miljö för tekniska lösningar och framställningssätt av den offentliga konsten ska eftersträvas i alla projekt. Konstnärer som utför uppdrag för Uppsala kommun ska vara professionellt utövande konstnärer. Konstnärerna driver sina projekt och har fullt ansvar för eventuella underentreprenörer rörande tidsplan och kvalitet i utförande. Konstnärerna läser in aktuella material och inhämtar lokalkännedom om det aktuella området och platsen för projektet. Den offentliga konsten som arbetas fram för Gottsunda ska varandra tillföra en variation av uttryck och skapa konstupplevelser för de som lever, verkar och vistas i området. Den offentliga konsten ska främja stadslivskvaliteterna i området.

Föreslagna platser för offentlig konst

Det offentliga rum där konsten kommer att planeras är en plats dit alla människor har tillgång. Det är ett demokratiskt rum som inte stängs eller utesluter människor. Det är därför i första hand den kommunala allmänna platsmarken som är intressant i fråga om kommunens satsningar på offentlig konst.

1) Parker och grönområden

Viktiga mötesplatser är Gottsundaområdets parker och grönområden. Lina Sandells park föreslås bli startskottet för konstnärlig gestaltning i parker och grönområden. Parken står klar hösten 2018. Därefter föreslås samråd med stadsbyggnadsförvaltningen och det kommunala bolaget Uppsalahem för att vidare undersöka en förlängning till Stenhammarsparken för permanent konst utifrån de satsningar som genomförs där. Vidare att undersöka möjligheterna till offentlig konst i Valsätraparken som är i sitt planeringsskede med eventuell upprustning 2020 samt Musikparken som planeras rustas 2022. Övriga aktuella parker och grönområden är inte beslutade och kommer planeras när det är möjligt inom stadsutvecklingsområdet.

2) Offentliga mötesplatser kopplade till kollektivtrafik

Beroende på beslut rörande utvecklingen av områdets kollektivtrafik föreslås mötesplatser i anslutning till hållplatser på allmän platsmark få ny offentlig konst. Aktuellt att utreda föreslås också bli platser som är centrala såsom befintliga eller nya rondeller.

3) Fasader

Offentlig konst på fasader föreslås för att skapa en variationsrikedom och attraktivitet i området. Eftersom Uppsala kommun i området främst allmän platsmark föreslås samarbete med såväl kommunala bolag såsom privata fastighetsägare och byggherrar kring ny offentlig konst.

4) Skolor och förskolor

Skolor som bygger om, renoveras samt nya skolor och förskolor i Gottsundaområdet föreslås få ny offentlig konst.

5) Huvudstråk, torgytor och entréer

De stråk som kommer att vara betydelsefulla för att kunna orientera sig i området samt områdets torg och entréer kan lyftas genom offentlig konst och föreslås därför i förlängningen att kunna bli aktuella för ny konst.

6) Byggherrar

Konstprogram Gottsunda ska vara utgångspunkt för konstnärlig gestaltning och fungera som ett övergripande dokument för gestaltningar som sker inom området. Byggherrar kan bjudas in att delta ekonomiskt i satsningen för konst på allmän platsmark. Om byggherrar föreslår att de själva ska arbeta med konst på kvartersmark eller inom den egna fastigheten bör konstprogrammet fungera som utgångspunkt. Förslagen på konstnärlig gestaltning ska hålla en hög professionell nivå och kvalitet. Arbetet kan ske i dialog med kommunen och representanter från kommunen föreslås delta i urvalsmöten eller juryarbeten. Kommunens riktlinjer för offentlig konst kan vara ett stöd för byggherrens process i tillvägagångssättet för beställning av konstnärlig gestaltning.

7) Nya arenor för kultur

En pågående utredning föreslår en utveckling av Gottsunda kulturhus som också kan bli en viktig plats för ny offentlig konst.

Tidplan

De offentliga konstprojekten följer stadsutvecklingsprojektets framväxt och hur byggplanerna utvecklas och framskrider. För Gottsundaområdet planeras stora förändringar fram till 2050 bland annat i form av flera tusen bostäder och arbetsplatser. Arbetet med den offentliga konsten i området föreslås starta i parker och grönområden där Lina Sandells park är först ut, parken står klar hösten 2018 och den offentliga konsten kan efter konstprogrammets godkännande beräknas stå klart våren 2020. Till dess föreslås konstprojekt utifrån samarbeten med privata fastighetsägare att ske utifrån antaget konstprogram. Eftersom utvecklingen av Gottsundaområdet förräntas pågå under en lång tid kommer konstprogrammet att revideras och kompletteras efterhand.

Ekonomiska konsekvenser

I beslutad investeringsbudget finns avsatta medel för offentlig konst i centrala staden och ytterstaden. Där ingår Gottsundaområdet. I konstnärliga skissuppdrag ingår att konstnären efter dialog med avdelningen för offentlig konst kan presentera den ekonomiska fördelningen mellan material, arvode, underentreprenörer med mera. Projektledaren från kulturförvaltningen är ansvarig för planering, tidplan, förmedling, konstverkets hållbarhet över tid, kontakt med berörda parter samt att budget hålls.

Bilaga

Kortversion av förslag till Gottsundaområdet Planprogram 2018